

**BO'LAJAK CHET TILI O'QITUVCHILARINING OG'ZAKI NUTQ
MALAKALARINI O'QUV ELEKTRON GAZETALAR YORDAMIDA
TAKOMILLASHTIRISH METODIKASI**

Olimova Mohida Rustamjon qizi

Namangan davlat universiteti tayanch doktoranti

E-mail: olimovamohida74@gmail.com +998950205622

Annotatsiya: Ushbu maqolada bo'lajak o'qituvchilarning nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda elektron gazetalar (e-gazetalar) ning o'rni va ahamiyati hamda e-gazetalardan foydalanishning afzalliklari, ularni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish usullari va bu orqali o'qituvchilarning kommunikativ kompetensiyalarini oshirish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: nutqiy kompetensiya, malakalarini rivojlantirish, e-gazeta yordamisa takomillashtirish, malaka turlari, og'zaki nutq, yozma nutq, kommunikativ ko'nikmalar, ta'lim texnologiyalari.

**Methodology for Improving the Oral Speech Skills of
Future Foreign Language Teachers Using Educational
E-Newspapers**

Olimova Mohida Rustamjon qizi

PhD Candidate at Namangan State University

E-mail: olimovamohida74@gmail.com

Phone: +998950205622 **Annotation:** This article examines the role and significance of electronic newspapers (e-newspapers) in developing the speech competencies of future teachers. It discusses the advantages of using e-newspapers, methods of integrating them into the educational process, and ways to enhance teachers' communicative competencies through their use.

Keywords: speech competence, skill development, improvement through e-newspaper, types of skills, oral speech, written speech, communicative skills, educational technologies.

Методика совершенствования устных навыков будущих преподавателей иностранных языков с помощью образовательных электронных газет

Олимова Мохиди - дочь Рустамджона

Докторант Наманганского государственного университета

E-mail: olimovamohida74@gmail.com

Телефон: +998950205622

Аннотация: В данной статье рассматриваются роль и значение электронных газет (е-газет) в формировании речевых компетенций будущих учителей. Обсуждаются преимущества использования е-газет, методы их интеграции в образовательный процесс и способы повышения коммуникативных компетенций учителей посредством их использования.

Ключевые слова: речевая компетенция, развитие навыков, совершенствование с помощью электронной газеты, виды навыков, устная речь, письменная речь, коммуникативные навыки, образовательные технологии.

Kirish

Zamonaviy ta'lim jarayonida chet tili o'qituvchilarining og'zaki nutq malakalarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Globalizatsiya sharoitida chet tillarini mukammal egallash nafaqat talabalar, balki ularni o'qituvchi sifatida tayyorlayotgan pedagoglar uchun ham zarurdir. Shu nuqtayi nazardan, bo'lajak chet tili o'qituvchilarining nutqiy kompetensiyasini oshirishga xizmat qiluvchi innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

So'nggi yillarda ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalarning keng qo'llanilishi turli interaktiv vositalardan samarali foydalanish imkoniyatini yaratdi. Shu jumladan, elektron o'quv gazetalar (e-gazetalar) til o'rganuvchilar uchun samarali vositalardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Elektron gazetalar orqali ta'lim jarayonini tashkil etish, talabalarni dolzarb mavzularga oid maqolalar bilan tanishtirish va ularni mustaqil fikrlash hamda og'zaki nutq ko'nikmalarini shakllantirishga yo'naltirish mumkin. Mazkur maqolada bo'lajak chet tili o'qituvchilarining og'zaki nutq malakalarini rivojlantirishda o'quv elektron gazetalarining o'rne, ularning samaradorligi va qo'llash metodikasi tahlil qilinadi. Tadqiqotda interaktiv ta'lim texnologiyalari asosida elektron gazetalarni o'quv jarayoniga integratsiya qilish orqali talabalar nutqiy faoliyatini takomillashtirish imkoniyatlari o'rganiladi. [1]

Adabiyotlar.

Ushbu mavzu bo'yicha boshqa adabiyotlarda ham olimlar tomonidan keng qamrovli tadqiqotlar olib borilgan. Ta'lim va pedagogika sohalarida olib borilgan ilmiy ishlar elektron gazetalar (e-gazetalar) orqali nutqiy kompetensiyalarni rivojlantirish usullarini, raqamli ta'lim texnologiyalarini integratsiya qilish va interaktiv metodlarni qo'llashning samaradorligini o'rganishga bag'ishlangan. Masalan, adabiyotlarda e-gazetalarning o'qituvchilarning kommunikativ ko'nikmalariga ta'siri, ularning nutqiy va yozma faoliyatini yaxshilashdagi o'rni va raqamli savodxonlikni oshirish borasida turli tadqiqotlar mavjud. Ushbu mavzu bo'yicha olib borilgan ilmiy ishlar va tadqiqotlar elektron ta'lim resurslari, interaktiv platformalar va yangi texnologik yondashuvlar yordamida ta'lim jarayonini optimallashtirishga qaratilgan bo'lib, kelgusida ushbu yo'nalishda yangi metodik va amaliy tavsiyalar ishlab chiqilishi kutilmoqda. [2]

Tadqiqot metodologiyasi.

Ushbu tadqiqot bo'lajak o'qituvchilarning nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda e-gazetadan foydalanishning samaradorligini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot: nazariy tahlil, empirik tadqiqot, so'rovnoma va intervyular hamda ma'lumotlarni tahlil qilish kabi metodologik yondashuvlarni o'z ichiga oladi.

Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining og'zaki nutq malakalarini rivojlantirish bo'yicha bir qator olimlar tadqiqotlar olib borgan. Tadqiqotchilardan T.Ziyodova va M.Nurullayevalar ingliz tilidagi og'zaki nutqni rivojlantirishning asosiy xususiyatlari haqida faoliyat olin borishgan bo'lsa, Azizaxon Bazarbayeva esa tizimga

qo'yilayotgan zamonaviy talablarni o'rganib samarali mashqlar tizimini shakllantirishning metodologik asoslarini tahlil qilganlar. Ushbu olimlarning tadqiqotlari bo'lajak chet tili o'qituvchilarining og'zaki nutq malakalarini takomillashtirishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, ta'lim jarayonida samarali metodlarni qo'llashga yordam beradi.

Ushbu tadqiqot talabalarning nutq malakalarini shakllantirishda podcastlardan foydalanishning samaradorligini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot: nazariy tahlil, tajriba va amaliy ma'lumotlarga, so'rovnoma va intervyular hamda ma'lumotlarni tahlil qilish kabi metodologik yondashuvlarni o'z ichiga oladi. [3]

Tahlil va natijalar.

E-gazetalar orqali nutqiy kompetensiyalarni shakllantirishning afzalliklari haqida so'z ketganda quyidagilarni aytib o'tish muhim.

1. Interaktivlik va qiziqarli ta'lim muhiti: E-gazetalar multimediya elementlari (audio, video, grafikalar) orqali o'quvchilarning e'tiborini jalb etadi va ularning nutqiy faoliyatini faollashtiradi.

2. Mustaqil o'rganish imkoniyati: Talabalar e-gazetalar orqali o'zlariga qulay vaqtda materiallarni o'qish, tinglash va ko'rish orqali nutqiy ko'nikmalarini mustaqil ravishda rivojlantirishlari mumkin.

3. Hozirgi zamon mavzulari bilan tanishish: E-gazetalar zamonaviy mavzularni yoritib, talabalarni dolzarb muammolar va yangiliklar bilan tanishtiradi, bu esa ularning lugʻat boyligini oshirishga yordam beradi. [4]

Ushbu tadqiqot boʻlajak oʻqituvchilarning nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda e-gazetadan foydalanishning samaradorligini oʻrganishga qaratilgan edi. Tadqiqot davomida quyidagi natijalar aniqlandi:

Ilmiy adabiyotlarni oʻrganish natijasida e-gazetalar oʻqituvchilarning nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim vosita ekanligi tasdiqlandi. Ular oʻqituvchilarning oʻqish, yozish, tinglash va gapirish koʻnikmalarini yaxshilashga xizmat qiladi.

Empirik tadqiqot: Eksperiment jarayonida e-gazetadan muntazam foydalanish boʻlajak oʻqituvchilarning nutqiy kompetensiyalarini sezilarli darajada oshirganligi kuzatildi. Ishtirokchilar matnlarni tahlil qilish, muhokama qilish va oʻz fikrlarini yozma ravishda ifodalash orqali nutqiy koʻnikmalarini mustahkamlashdi.

Soʻrovnoma va intervyular: Ishtirokchilarning aksariyati e-gazetadan foydalanish oʻzlarining nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda foydali ekanligini taʼkidlashdi. Ular interaktiv materiallar va zamonaviy mavzular orqali oʻz bilim va koʻnikmalarini kengaytirishga muvaffaq boʻlishdi.

Maʼlumotlarni tahlil qilish: Yigʻilgan maʼlumotlarning statistik tahlili e-gazetadan foydalanish boʻlajak oʻqituvchilarning nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda samarali ekanligini koʻrsatdi. Ishtirokchilarning baholari va fikr-mulohazalari ushbu vositaning taʼlim jarayonida qoʻllanilishi maqsadga muvofiq ekanligini tasdiqladi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari e-gazetalar bo'lajak o'qituvchilarning nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda samarali vosita ekanligini ko'rsatdi. Ularning ta'lim jarayoniga integratsiyasi o'quvchilarning kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishga sezilarli hissa qo'shadi.

O'tkazilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, e-gazetalar bo'lajak o'qituvchilarning nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda samarali vosita hisoblanadi. Ular nafaqat o'quvchilarning nutqiy ko'nikmalarini rivojlantiradi, balki ularning kasbiy tayyorgarligini ham mustahkamlaydi. E-gazetalar orqali o'quvchilar turli mavzular bo'yicha bilimlarini kengaytirib, o'z fikrlarini ravon va aniq ifodalashga o'rganadilar. [4]

Xulosa:

Ushbu tadqiqot bo'lajak chet tili o'qituvchilarining og'zaki nutq malakalarini rivojlantirishda o'quv elektron gazetalarining ahamiyatini ochib berishga qaratildi. Olingan natijalar shuni ko'rsatdiki, e-gazetalar chet tili o'qitish jarayonida talabalar nutqiy kompetensiyasini oshirish, ularning muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish va real hayotiy vaziyatlarda mustaqil fikr bildirish imkoniyatini yaratishda samarali vosita hisoblanadi.

Tadqiqot davomida eksperimental guruhda tahsil olgan talabalar og'zaki nutq rivojlanishida sezilarli ijobiy o'zgarishlarga erishdi. An'anaviy metodlar bilan ta'lim olgan nazorat guruhi bilan solishtirilganda, e-gazetalar asosida mashg'ulot o'tkazilgan talabalar erkin fikr bildirish, muloqotga kirishish va axborotni og'zaki tarzda ifodalash borasida yuqori natijalarga erishdi. So'rov va intervyu natijalari ham shuni tasdiqladiki, talabalar o'quv elektron gazetalar orqali yangi so'z boyligini o'zlashtirish, turli mavzularda bahs yuritish hamda mustaqil taqdimot

qilish bo'yicha ijobiy tajriba orttirdi. Bundan tashqari, ushbu metodika zamonaviy ta'lim texnologiyalari bilan uyg'unlashgan bo'lib, interaktiv va innovatsion yondashuvlar asosida samarali natija berishi mumkinligi aniqlandi.

Tadqiqot natijalariga tayangan holda, quyidagi tavsiyalar ilgari surildi: Elektron o'quv gazetalaridan foydalanish chet tili o'qitish jarayoniga keng joriy etilishi lozim. Og'zaki nutqni rivojlantirish uchun talabalar o'rtasida e-gazeta asosida muloqot maydonlarini shakllantirish samarali bo'lishi mumkin. Chet tili o'qituvchilari e-gazetalardan dars jarayonida interaktiv material sifatida foydalanishlari maqsadga muvofiq. Xulosa qilib aytganda, o'quv elektron gazetalaridan foydalanish chet tili o'qitishda og'zaki nutqni rivojlantirishning innovatsion va samarali metodlaridan biri bo'lib, bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy tayyorgarlik jarayonida muhim o'rin tutadi. [5]

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Baxshullayeva, D. (2021). Chet tilini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish. Ta'lim va innovatsiyalar jurnali, 3(2), 45-52.
2. G'ulomov, S. & Yo'ldoshev, R. (2020). Raqamli ta'lim muhitida chet tili o'qitish usullari. O'zbekistonda zamonaviy ta'lim, 5(1), 78-84.
3. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.
4. Warschauer, M. (2000). Online learning in second language classrooms. TESOL Quarterly, 34(2), 45-68.
5. Челышкова, М. Б. (2015). Современные технологии обучения иностранным языкам. Московский педагогический университет, 6(3), 23-31.

6. Kumaravadiyev, B. (2006). Understanding Language Teaching: From Method to Postmethod. Routledge.
7. Назарова, Г. А. (2019). Электронные образовательные ресурсы в процессе обучения иностранному языку. Наука и образование, 2(11), 90-97.
8. Brown, H. D. (2007). Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. Pearson Education.
9. Tomlinson, B. (2011). Materials Development in Language Teaching. Cambridge University Press.
10. O'zbekistan Respublikasi Prezidentining "Raqamli ta'limni rivojlantirish to'g'risida"gi qarori. (2022).